

Mélyen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Miközben Reigl Judit itt bemutatott életmű-íve magáért beszél, szeretném egészen röviden érinteni a Párizsba érkezés nehézségeit és az új élet elkezdésének gyönyörűségét. Milyenek is lehetettek a Magyar Képzőművészeti Főiskolát végzett – frissen emigrált festő – kezdőlépései az akkor morálisan és gazdaságilag még tápáskodó Franciaországban, a kulturális hegemoniát New Yorkkal szemben a náci megszállással elvesztő Párizsban? Mit kínált a korszak akkor az épp érkező magyar festőknek? A napi nehézségek mellett a nagyvilág szellemi állapota aligha volt átlátható a menekülteknek. Ám a legjobbak művészi érzékenysége pótolta ezt a hiányt.

Nehéz ma felmérni tájékozódásuk gyökereit. Segítségül a sokáig a fekete piacon kapható a *Korunk szellemi körképe* c. kötete magyar kiadásához írt bevezetőjéből Gaëtan Picont idézem: „Az egyetemes tudás birodalma összeomlik: a szellemi nemzetiségek ébredését éljük át, ebből származik a hierarchia elvetése. [...] A világ felrobbant egymásra visszavezethetetlen világokra, amelyek együtt élnek minden kapcsolat vagy rangsor nélkül. Mégis mindezek a világok, világot alkotnak [...] Korunk hozzájárulása abban áll, hogy a természetesen érzékelt, elképzelt és megragadott valóság rendjéből átmegy-e láthatatlan, elképzelhetetlen rend alapjaira; a látszóról a nem látszóra, mely az előbit fenntartja és megalapozza.” Ezt akár az új festészet filozófiájaként is olvashatjuk. Az interdiszciplináris szellem az érkezőt is navigálhatta. Reigl Judit építkező festőprogramjai hasonló érzékeny és aktuális gondolat- és látás-próbák.

Korrajzom szerint az *Első* és a *Második párizsi iskola* sem francia, sem magyar származású művészeit akkor még nem a hivatalos állami elit szellemiségét képviselő intézmények / és kurátorai, hanem elsősorban a magángalériák, a művészek és gyűjtők támogatták – amint ezt Maklár Kálmán katalógustanulmánya is kiemeli. A *második* jelzöt kapott művészeti kör sem volt igazi iskola, de a többféle absztrakt festészetet összefogó mozgalomként vállalta az *első iskola* társadalmi örökségét. Maguk e művészetek voltak diaszpórában. A két iskola – türelmetlen, szolidaritásra érzéketlen – nagypolitika által vezérelt korszakokban működött, ahol a művészet közege bizonyult humanistának. Mindkét „párizsi” néven elismert csoport nyitott volt az idegenből jött alkotók befogadására, hogy azok szülőföldjük diaszpórába szorított új vizuális nyelvét tolmácsolhassák.

Befogadták a Második párizsi iskola magyar származású absztrakt alkotóit is: Fiedlert, Hantait, Réthet, Rozsdát, Szóbelt vagy Vasarelyt. Ezért a galeristákkal és a kritikával együtt *Második párizsi iskolának* hívták magukat ’48 után. Párizs pedig észrevétlenül visszavívhatta a 40-es években New York által elhódított művészeti hegemonia „európai minőségeit”. Előttük is tisztelegve – Reigl Judit képei mellé – a 4. terembe válogattunk a Második párizsi iskola jeles alkotóitól is: Hans Hartung, Jean Degottex, Jean Dubuffet vagy Jean-Paul Riopelle képeit.

Köszönöm a figyelmüket.

Szegő György DLA

a Műcsarnok művészeti igazgatója